

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiuntur ...

Axel, Johannes Honorius van

Coloniae Agrippinae, 1656

De parochijs & alienis parochianis. Titulus XXIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61552)

dist. 1. dummodo transferatur ad locum, ubi alias viuis stare poterat, l. si quis infulam ff. de cadau. punit. & ibi Bart. Steph. de rescrip. apostol. in form. Breu. §. datur per Breue num. 16 & 17.

14 Qui sepeliunt † defunctorum corpora in cemiterijs interdicti tempore, in casibus non concessis à iure, vel excommunicatos publice, aut nominatim interdictos participatione sacramentorum, vel manifestos vsurarios scienter, ipso facto excommunicationis sententiæ subiacent, à qua nulla tenus absoluntur, nisi prius ad arbitrium Dice cesani episcopi eis, quibus per præmissa iniuria fuerit illata, satisfactionem exhibuerint competentem, nullo eis circa præmissa exemptionis vel quouis, alio priuilegio sub quacumque verborum forma concessio aliquo modo suffragante. Clem. 1. hoc tit. & ibi Anchar. & Can. quam penam omnes cooperantes, associantes, fodientes sepulcrum, portantes candelas, clerici dicentes officium, & auctorizantes ad sepulturam, incurrunt, Anchar. num. 10. Cald. Imol. & alij in d. Clem. 1. hoc tit. Capel. Thol. quest. 328. prædictorumque corpora si ab alijs corporibus dignosci possunt debent exhumari, & procul ab ecclesiastica sepultura iactari, cap. sacris hoc tit. quicumque hæreticos vel fautores eorum scienter ecclesiastica tradunt sepulturæ, vsque ad satisfactionem idoneam excommunicationis sententiæ subiacent, nec absolutionis beneficium merentur, nisi proprijs manibus publice exhumulent, & proijciant huiusmodi cadauera damnatorum, & locus ille perpetua sepultura caret, c. 2. in princ. de hæret. in 6. Is cui est ecclesiæ interdictus ingressus, si hoc interdicto durante, decedat, non debet in ecclesia vel cemiterio ecclesiastico, nisi penituerit, sepeliri, c. si cui 1. de sent. excom. in

6. Alios casus in quibus denegatur ecclesiastica sepultura vide per gloss. in c. ex parte el. 2. hoc tit. & ibi Doct.

De parochijs & alienis parochianis.

Titulus XXIX.

SVMMARIA.

- 1 Parochialitas non presumitur.
- 2 Ad parochialem ecclesiam constituendam primo requiritur potestas fori penitentia. lis quæ in nullo esse potest nisi sit sacerdos.
- 3 Secundo, Parochia siue locus certus limitibus determinatus.
- 4 Tertio, Quod obtinens ecclesiam exerceat curam nomine suo.
- 5 Quarto, Quod rector suo nomine singulariter ad regimen ecclesie assumatur.
- 6 Quinto, auctoritas episcopo constituenti eam parochialem.
- 7 Sexto, publica orthodoxa fidei professio.
- 8 In hispaniarum regnis ac etiam alibi sicut quadam diocesis in quibus cura omnia residet penes Episcopos, & ipsa ecclesia siue cathedralis siue metropolitana est parochia totius diocesis.
- 9 Synodus tridentina in ijs ciuitatibus & locis ubi parochiales ecclesie certos non habent fines mandat Episcopis vt distincto populo in certas parochias vnicuique suum proprium pastorem assignent.
- 10 Beneficia secularia quæ curam animarum retinent non possunt deinceps, aut aliqua pars fructuum ipsorum in simplex beneficium conuersti.
- 11 Episcopi possunt facere vniones perpetuas quamcunque parochialium & baptismalium & aliorum beneficiorum curatorum vel non curatorum non tamen regularium cum curatis.

- 12 Parochialia jura sunt multa, parochus necessitate astringitur ecclesiastica ministrare Sacramenta, clerici & laici infra parochiam habitantes coguntur ad eam accedere.
- 13 2. Diebus Dominicis festivi clerici & populus in ecclesia parochiali ad missam publicam celebrationem debent convenire.
- 14 Quicumque parochiales vel alias curam animarum habentes, Ecclesias obtinent, plebes sibi commissas docere debent ea qua scire omnibus necessarium est ad salutem, lingua vernacula.
- 15 3. Populus debet ecclesia parochiali solvere decimas personales primitias & oblationes.
- 16 4. Ut parochiani confiteantur & poenitentiam recipiant à suo presbytero parochiali.
- 17 5. In solemnizatione matrimoniorum sepulturis fonte baptismali, in docendo pueros rudimenta fidei.
- 18 Parochus potest dare licentiam generalem de exercendo ea qua pertinent ad officium curati alteri sacerdoti seculari.
- 19 Ac regulari, sed tunc in generali licentia non venit ministratio sacramenti extreme unctionis vel eucharistia clerico vel laico matrimoniorumve solemnitatio nisi super habeatur specialis licentia.
- 20 A qua regula excipiuntur duo casus.
- 21 Parochi tenentur alere clericum intitulatum quando redditus ecclesie sufficiunt.
- 22 Parochialium Ecclesiarum secularium quarumcunque etiam juris patronatus Ecclesiastici vel mixti etiam si devoluta reservata vel affecta fuerint collatio fit per concursum.
- 23 Quomodo iste concursus fiat.
- 24 Ex approbato Episcopus solus eum eligit quem ceteris magis idoneum judicaverit infra sex menses quando collatio ad Episcopum spectat, & quando ad Papam vel alios spectat infra quatuor menses & à se electum illis notificat.
- 25 Si juris patronatus ecclesiastici vel mixti parochialis erit ac institutio ad Episcopum pertineat, is quem patronus digniorem inter probatos judicabit episcopo presentare tenetur, cum institutio ab alio est facienda, tunc Episcopus solus ex dignis eligit digniorem quem patronus ei presentat ad quem pertinet institutio.
- 26 In parochialibus juris patronatus laicalis non est necessarius concursus, nisi quando plures sunt presentati & singuli presentati aequales habent voces, alias si unus habet plures voces, ille solus est examinandus absque concursu aliorum.
- 27 Appellatio à judicio Episcopi non admittitur.
- 28 In collatione parochialium Ecclesiarum monasteriis unitarum quoad temporalia & spiritualia non fit concursus sed ad nutum amovibiles ponuntur servata dispositione c. in monasteriis sess. 25. de regulariis.
- 29 Quando ecclesie parochiales sunt unitae quoad temporalia tunc vicarii perpetui ad nominationem eorum in quorum ecclesiis uniti ponuntur, cum ipsorum ordinariorum praemio examine approbatione deputantur sine ullo concursu.
- 30 In prioratibus & aliis beneficiis regularibus curatis etiam solitis commendariis secularibus non fit concursus.
- 31 De parochia quis efficitur acquisitione & translatione domicilii.
- 32 Sola habitatione, quoad necessaria sacramenta confessionis & Eucharistia, qua non sufficit quoad voluntaria sacramenta.

PRÆTER jus sepulturæ plura alia jura competunt ecclesiæ parochiali, de quibus tractat sub hac rubr. de parochiis & c.

1 Parochialitas † in dubio non præsumitur. *Bell. decis. 675.* Ad constituendam ecclesiam

2 parochialem plura † requiruntur. Primo potestas fori pœnitentialis, quæ in nullo potest esse nisi sit sacerdos: c. *in novo 21. dist. c. omnis de pœnit. & remiss.* Sacerdotio aut sacris ordinibus non initiatus, cui collata est parochialis ecclesia, potest per se facere omnia spectantia ad parochum, exceptis actibus pertinentibus ad ordines, c. *licet canon. c. cum ex eo c. commissa de elect. in 6. junctis suffraganeis, & c. transmissam de elect. Navar. conf. 9. num. 4. & seqq. de clandest. despons. & excepta præsentia præstanda contrahendo matrimonio; c. 1. ibi parochus, vel alio sacerdote sess. 24. de reform. matr. Navar. conf. 10. de clandest. despons. sed potest dare alteri sacerdoti seculari generalem licentiam administrandi omnia sacramenta in sua parochia, vel omni religioso cum speciali expressione & licentia, quod possit laicis & clericis sacramentum extremæ unctionis, & eucharistiæ ministrare, matrimoniaq; solemnizare, *Clem. 1. & ibi gl. in verb. presbyteri de privil. & ibi Can. communiter.* vel licentiarum alium quemlibet parochum ad sacramenta administranda suis parochianis, *Vitall. in d. Clem. 1. num. 30. de privil. & Zab. in princ. in 18. quæst. anch. num. 4.* Secundo parochia, † id est locus certis limitibus determinatus, in quo populus alicui ecclesiæ deputatus habitat. c. *regenda. 10. quæst. 1. c. ecclesia 13. quæst. 1. c. plures 16. quæst. 1. c. & quia sess. 14. c. quando 38. dist. c. 1. de c. Monach. gl. in c. licet Canon. in verb. parochialibus, & ibi Can. de elect. in 6.* Tertio*

4 quod † obtinens ecclesiam exerceat curam nomine suo, non alieno, c. *extirpanda §. qui vero, & ibi Can. de præb. Clem. unica, & ibi gl.*

in verb. perpetuis, & Can. de off. vic. Quarto quod rector † suo nomine, singulariter, & non cum aliis ad regimen parochialis ecclesiæ assumatur; c. *cum non ignores de præb. c. sicut una c. præcipimus 2. quæst. 2. Ror. divers. decis. 52. per totam par. 2. divers. & hoc casu quando adest verus rector possunt deputari unus vel plures coadjutores ad exercendam curam animarum pro intitulo; c. *proposuit de fil. presb. ordin. & c. d. c. præcipimus, & ibi gl. & Can. Lap. alleg. 5.* quia cura non potest esse penes plures sed exercitium curæ non solum inter plures dividi potest, sed etiam pluribus in solidum competere, *Gonz. super reg. de mens. & alter. gloss. 6. num. 42. & seqq. & num. 65. & seqq. Greg. xv. dec. 370. in fin. & ibi annot. Oldrad. conf. 67.* Quinto, auctoritas † Episcopi constituentis eam parochialem, c. *nullas omnino. 16. quæst. 7. c. cum sit de off. archid. Ioan. Andr. in c. quia nonnulli 3. & ibi Can. de cler. non resid.* Sexto publica † orthodoxæ fidei professio, acjurata sponso, quod in obedientia Romanæ Ecclesiæ sit permanturus, quæ fieri debet ad minus intra duos menses à die provisionis, in manibus ipsius Episcopi, vel eo impedito coram generali eius Vicario, seu officiali, c. *cum dignitates §. provisio etiam sess. 24. alioquin fructus non facit suos, nec illi possessio suffragatur, d. c. cum dignitates §. provisio autem sess. 24.* Quæ omnia requiruntur ubi cura animarum totius Diœcesis in plures parochias est distincta, *Staphyl. de lit. gr. tit. de qual. & stat. bon. §. circa secundum qualitatem Sarnen. in reg. de idiomate qu. xi. n. 8. & seqq. approb. à Rota divers. decis. 52. per tot. part. 2. Gonz. super reg. Canc. de mens. & alter. gl. 6. n. 34. & plurib. seqq.* In Hispaniarum † regnis, ac etiam alibi adsunt nonnullæ Diœceses, in quibus cura omnis residet penes ipsos Episcopos, & ipsa ecclesia sive cathedralis, sive metropolitana*

tana est parochia totius Diœcesis, c. *expedit* *sess. 24. in prin. Rot. divers. decis. 48 part. 1. & decis. 309. in fin. part. 2.* quo casu potest Episcopus plures ad nutum amovibiles instituere in parochialibus, qui exercent juram animarum, vel pluribus alternis hebdomadis exercendam committere, quia titulus Curæ est penes Episcopum, *juribus allegatis. Gonzal. super reg. Cancell. de mens. & alter. gloss. 6. num. 65. & seqq. & num. 75. & seqq.* Synodus Tridentina in iis civitatibus ¶ ac locis, ubi parochiales ecclesiæ certos non habent fines, nec earum rectores proprium populum, quem regant; sed promiscue petentibus sacramenta ministrant, ac in iis civitatibus ac locis; ubi nullæ sunt parochiales ecclesiæ, mandat episcopis, ut distinctio populo in certas propriasque parochias, univique suum perpetuum, peculiaremque parochum assignent, aut alio utiliore modo, prout loci utilitas exegerit, provideant; ut parochus populum sibi creditum, & populus parochum, à quo solo licite sacramenta suscipiat, cognoscere valeat, c. *quoniam pleraque §. in iis quog. sess. 24.* Laicus de contentu Episcopi, non potest sibi in ipsa fundacione reservare jus nominandi plures clericos ad suum nutum amovibiles, penes quos sit exercitium curæ, quia hoc casu in ecclesia nullus adesse rector cum titulo, c. *sicut una d. c. 10* *principimus 21. quæst. 2.* Beneficia ¶ sæcularia quæ curam animarum ex primæva eorum institutione, aut aliter quomodocumque retinent, non possunt deinceps, aut aliqua pars fructuum ipsorum, *Garc. de benef. part. 12. c. 2. §. 1. sub num. 87.* In simplex beneficium converti, etiam assignata vicario perpetuo congrua portione, c. *16. sess. 25.* Ut *11* Ecclesiarum ¶ status ex dignitate conservetur, possunt episcopi etiam tanquam sedis apostolicæ delegati, juxta formam juris, si-

ne præjudicio obtinentium, facere uniones perpetuas quarumcumque parochialium & baptismalium & aliorum beneficiorum curatorum vel non curatorum, non tamen regularium, c. *quoniam pleraque §. in parochialibus*, cum curatis propter earum paupertatem, & in certis casibus à jure permittis; quæ non possunt quoquo modo infringi vigore cuiuscumque provisionis, etiam ex causa resignationis aut derogationis, aut suspensionis, c. *cum etiam sess. 21. c. unico §. fin. 10. quæst. 1.* Si per beneficiorum unionem, id fieri non possit, curabit Episcopus ut decimarum vel primitiarum assignatione, aut per parochianorum symbolo, aut collectas, aut qua commodiore ei videbitur ratione tantum redigatur, quod pro rectoris aut parochiæ necessitate decenter sufficiat, d. c. *quoniam pleraque §. in parochialibus.*

Iura parochialia ¶ sunt multa, parochus *12* necessitate astringitur ecclesiastica ministrare sacramenta, clerici & laici infra parochiam habitantes, coguntur ad eum accedere, c. *alia 16. qu. 1. c. & hoc attenden. de consecrat. dist. 1. gl. in Clem. dudum in verb. impedienda de sepult. Pan. in c. cum ab Ecclesiarum n. 2. de off. ord. Greg. 15. decis. 387. n. 7. & seqq. & ibi annot. & decis. 405. Pan. in c. dilectus n. 16. & 17. de capell. monac. & parochus, pro certo, convenit cum parochianis in periculis pro viribus persistere, c. *suscitatus 7. qu. 1.* Secundo, diebus ¶ dominicis & festivis clericis, & *13* populus in ecclesia parochiali ad missarum publicam celebrationem debent convenire, d. c. *& hoc attendendum de consecrat. dist. 1. c. 2. h. tit. Lap. alleg. 87. per tot.* Ideo Concilium Tridentinum decrevit, quod episcopus moneat populū diligenter, teneri unumquemque parochiæ suæ interesse, ubi id commode fieri potest, ad audiendum verbum Dei, c. *4. §. moneat §. sess. 24. c. quanto §. moneant**

moneant *sess. 22.* nam Archipresbyteri, plebani, & quicumque parochiales, vel alias curam animarum habentes ecclesias, obtinent per se, & vel alios idoneos, si legitime impediti fuerint, ab episcopis deputandos eorum impensis, *c. predicationes sess. 24.* diebus saltem dominicis, & festis solemnibus, ac tempore ieiuniorum quadragesimæ, & Adventus Domini, quotidie, vel tribus in hebdomada diebus, plebes sibi commissas docere debent ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, lingua vernacula, postpositis inutilibus questionibus, *c. ut fidelis sess. 24.* Si quis eorum id præstare negligat, etiam si ab episcopi jurisdictione quavis ratione exemptum se esse prætenderet, etiam si ecclesiæ quovis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio etiam extra diocesim existenti forsan annexæ, vel unitæ, modo re ipsa in diœcesi sint, & ab episcopo monitus trium mensium spatio suo muneri defuerit, per censuras ecclesiasticas, seu alias ad arbitrium Episcopi cogitur; ita ut etiam ecclesiarum fructibus alteri, qui id præstet, honestam aliquam mercedem persolvendam, constituere possit, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat, *c. 2. §. archipresbyteri sess. 5.* Si vero parochiales ecclesiæ subiectæ sint monasteriis in nulla diœcesi existentibus, & regulares prælati in prædictis negligentes fuerint, à metropolitano, in quorum provinciis diœceses sitæ sunt, tanquam quoad hoc sedis apostolicæ delegatis compelluntur; neque hujus decreti executionem constiterit, vel exemptio, aut appellatio, seu recursus impedire valet, *c. 2. §. si qua vero sess. 5. d. c. predicationes sess. 24.* Præterea episcopi etiam tanquam sedis apostolicæ delegati, in ecclesiis parochialibus, vel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, ut unus rector non

possit sufficere ecclesiasticis sacramentis ministrandis, & culturi divino peragendo cogunt rectores, vel alios ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficientes ad sacramenta exhibenda, & cultum divinum celebrandum, *c. Episcopi sess. 21.* eisdem illiteratis, & impeditis, si alias honestæ vitæ sint, coadjutores, aut vicarios pro tempore deputant, partemque fructuum eisdem pro sufficienti victu assignant, vel aliter provident, quacumque appellatione, & exemptione remota, *c. quia illiterati sess. 21.* Eos vero qui turpiter, aut scandolose vivunt, postquam præmoniti fuerint, castigant, etiam adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseverent, eos beneficiis juxta sacros canones, exemptione, & appellatione quacumque remota privandi facultatem habent. *c. quia illiterati §. eos vero sess. 21.* Tertio, & populus debet ecclesiæ parochiali solvere decimas, primitias, & oblationes, *in seq. tit. dicitur.* Quarto, ut parochiani confiteantur, & poenitentiam recipiant à suo presbytero parochiali, nisi ab eo licentiam habeant, ut ab alio recipere possint, *c. placuit de poenit. dist. 6. c. omnis utriusque sexus de poenit. & remiss.* nulli enim sacerdotum licet alterius parochianum ligare vel solvere, *c. adjuvamus §. ecce. 16. quest. 1. d. c. placuit.* Quinto, in solemnizatione & matrimoniorum, *c. cum inhibito in princ. & §. fin. de clandest. despons. c. 1. sess. 24. de reform. matr. sepulchris, dictum est in præced. tit. fontē baptismali, qui consuevit esse in plebibus, & parochiis, Clem. 1. & ibi Anch. sub. num. 3. de baptis. c. 1. §. item leo 4. 13. quest. 1. in delatione eucharistiæ ad infirmos, Rot. Farin. dec. 340 part. 2. in docendo pueros fidei rudimenta singulis saltem diebus dominicis, & festivis: *c. ut quisq. de vit. & honest. cler. statue* assertioni parochi, cum deponit de perti-*

mentibus ad eius officium, c. post cessionem, & ibi not. DD. de probat. Innoc. in c. 1. n. 10. de fid. instr. & ibi Can. Rot. divers. decis. 750. n. 10. par. 1. & decis. 220. n. 1. part. 2.

18 Parochus potest ¶ dare licentiam generalem de exercendo ea, quæ pertinent ad officium curari, alteri Sacerdoti sæculari, quia habet ordinariam jurisdictionem, gl. in clem. 1. in verb. presbyteri de privil. & Can. in qua includitur facultas solemnizandi matrimonia, licet in specie nõ exprimitur, Rot. decis. 750. part. 1. divers. late Navarr. conf. 13.

19 de cland. despons. ac regulari, ¶ & tunc in generali licentia non venit ministratio Sacramenti extremæ unctionis, vel eucharistiæ clericis, vel laicis, matrimoniorumve solemnizatio, nisi super his specialis habeatur licentia, sine qua religiosus præsumens dicta tria Sacramenta ministrare, ipso facto sententiam excommunicationis incurrit, per sedem Apostolicam dumtaxat absolvendus, Clem. 1. de privil. & ibi gl. in verb. speciali,

20 & Anchar. nu. 5. & Can. exceptis ¶ religiosis, qui habent curam parochiæ populi, vel de jure communi, ut est Canonicus regularis, vel ex dispensatione, ut monachus, c. quod Dei timorem, de stat. Monach. qui absque metu incurfus dictæ excommunicationis præfata tria Sacramenta clericis, & laicis suæ parochiæ, ac alienis parochianis possunt ministrare de licentia propriorum parochorum, Vitall. in clem. 1. n. 3. & seqq. & n. 17. 18. & 22. de privil. & Zab. in princ. in 2. & 23. quæst. quia in his, quæ curam parochiæ concernunt, habentur pro presbytero sæculari: l. si pater §. si duos ff. de adopt. & ibi post gloss. 1. Bart. & DD. ac excepto Religioso, qui ipsi parochi Sacramenta Eucharistiæ, & extremæ unctionis ministravit, quia non potest dici, quod ministravit sine licentia, Zab. d. clem. 1. in princ. q. 17. Teneatur ¶ alere clericum

Summa in Decretal.

intitulatum, & non excusatur tenendo servitorem, quando redditus sufficiunt ecclesiæ, quod in dubio præsumitur: d. c. ut quisque & ibi Pan. n. 1. & Can. Pan. in c. fin. numer. 10. in fin. & ibi Felin. num. 10. vers. ex quibus colligit de præscript. Cassad. decis. 19. in princ. de præbend. beneficiati in eis non sunt necessarii, sed tantum ad bene esse, Rot. divers. decis. 56. num. 9. & 10. par. 2. c. ut quisque de vita & honest. cleric. Cassad. decis. 19. in princ. de præbend. ac parochialis erigitur in collegiatam auctoritate episcopi, c. quoniam de vit. & honest. cleric. & ibi Pan. num. 2. c. nobis & ibi post gloss. in verb. in c. Can. de jurep. Zab. in Clem. statutum in 4. qu. dicens ita judicatum de elect. Bertac. de consum. episc. 2. par. 4. lib. tit. de potest. episc. circa spiritualia num. 79. Garc. de benef. par. 1. c. 5. num. 4. requirit auctoritatem Papæ, de consensu sui capituli, Pan. in d. c. quoniam num. 2. & ibi Can. Franc. Marc. decis. 678. num. 6. par. 2. ac patroni, Ancar. in c. suggestum n. 6. de jurepat. Cassad. decis. 6. n. 4. de jurepatr.

Collatio parochialium ¶ ecclesiarum sæcularium, Gonz. super reg. Cancell. de men. & alter gloss. 6. num. 262. vers. 12. etiam si cura ecclesiæ, quam deputati Capellani exercent, Oldrad. conf. 6. 7. Gonz. super reg. Cancell. d. mens. & alter gloss. 6. num. 71. (Secus si ipsimet Canonici, aut alii clerici absque deputacione, quia hoc ultimo casu nunquam inducitur vacatio, arg. c. statutum de elect. in 6. Put. decis. 282. lib. 1. Garc. de benef. par. 9. c. 2 §. 1. num. 180. & 186. Navar. conf. 8. num. 9. de privil. Paris. de resig. lib. 8. q. 9. num. 93.) vel episcopo incumbere dicatur, ac ecclesias patrimonialium, seu receptivarum nuncupatarum, in quibus consuevit Episcopus unum vel pluribus curam animarum demandare, Garc. de benef. par. 9. c. 2. §. 1. num. 175. & seqq. Gonz. super reg. de mens. & alter gloss. 6.

Aaaaa num. 114.

numer. 114. aut iuris patronatus ecclesiastici, *Gonz. super reg. Cancell. de men. & alter gloss. 6. sub nu. 112. & nu. 135. Garc. de benef. part. 9. c. 2. num. 18. in fin. & §. 2. num. 261. & seqq. d. par. 9. cap. 2. vel mixti, Garz. de benef. par. 9. cap. 2. §. 2. numer. 276. & seqq. annot. ad Greg. xv. decis. 494. num. 5. & 6. nec non vicariorum erectarum in ecclesijs alicui beneficio vnitis, separando curam animarum ab ipsis ecclesijs & transferendo eam in Vicarios, *Garz. de benef. par. 9. cap. 2. §. 2. numer. 298. & 301. & seqq. Rot. decis. 579. par. 2. in recollectis per Farin. cum per obitum vel resignationem etiam in Curia non tamen in fauorem certæ personæ coram sanctissimo Domino nostro, Paris. de resign. lib. 10. qu. 7. Gonz. super reg. de mens. & alter. gloss. 16. num. 121. & seqq. siue in forma gratiola, propter approbationem præuio examine factam Romæ, *Harz. de benef. par. 9. cap. 2. §. 1. num. 156. & seqq. Paris. de resign. lib. 1. qu. 7. numer. 7. & 8. siue in forma dignum expeditam, quia tunc sufficit resignatarium absque concursu ab examinatore in synodo deputatis simul cum episcopo approbari, Paris. de resign. lib. 10. qu. numer. 13. & seqq. vbi refert declarationes congregationis interpretum Concilij Tridentini: *Gonz. super reg. de mens. & alter. gloss. 6. numer. 121. & seqq. & gloss. 14. num. 14.*) illarum vacatio contingerit, etiam si ipsæ parochiales ecclesiæ deuolutæ, reseruata, etiam per vacationem in mensibus Pape, *Paris. de resign. benef. lib. 8. q. 9. nu. 102* vel affectæ fuerint generaliter, vel specialiter, *Garz. de benef. par. 9. cap. 2. §. 1. numer. 153 cap. 18. in princ. sess. 24. etiam vigore indulti in fauorem S. R. E. Cardinalium, fieri debet per concursum: Gonz. super reg. de mens. & alter. gloss. 6. numero 112. & seqq. vbi ponit vnam ampliat. & 12. casus in quibus cessat concursus* *Quarant. in sum. bullarum in****

verb. beneficij paroch. collat. Paris. de resign. lib. 8. qu. 9. numer. 77. vbi ampliat & limitat. Constituto ꝑ per episcopum, & non per 23 inferiorem prælatum, *Garz. de benef. par. 9. cap. 2. §. 1. numer. 127. cap. 18. in princ. ibi de beat. episcopus statim sess. 24. habita notitia vacationis, si opus fuerit, idoneo in eis Vicario congrua fructuum portione assignatione, Nauarr. conf. 5. de off. ord. cap. 18. in fin. princ. sess. 24. qui onera ipsarum ecclesiarum sustineat, donec eis de rectore prouideatur. cap. 18. in princ. sess. 24. quod in eo corrigi cap. cum vos de off. ord. Deinde episcopus siue eius Vicarius ex generali commissione, *Felin. in rub. de off. deleg. sub. nu. 4. Garc. de benef. part. 9. cap. 5. §. 1. num. 117. c. 2. & ibi post gl. 1. Can. de off. Vic. in 6. c. Romana, & ibi post gl. 1. Can. de appell. in 6. (quia concu sum facere est iurisdictionis, Rot. decis. 632. num. 4. part. 2. in recollect. per Farinac. c. dilectus, & ibi post gloss. in verb. de le iurisd. Can. de off. ord. & non inferior prælatum, etiam ecclesiæ vel Abbatia exemptæ existentis intra fines diocæsis, nisi inferior episcopo sit nullius diocæsis, & proprium habeat territorium, Garc. de benef. part. 9. cap. 2. §. 1. num. 121. & seqq. & 129. & seqq. vsque ad n. 153. Card. Seraph. decis. 1386. Quarant. in sum. gladij in verb. benef. paroch. coll. vers. 2. quaritur.) decem dies vel aliud tempus præscribit omnibus, ad nominationem clericorum idoneorum, *Nauarr. conf. 4. de prab. d. cap. 18. §. porro vers. liberum, & vers. seq. quorum annotantur nomina, ac transacto constituto tempore & non antea, Garc. de benef. part. 9. cap. 2. §. 2. num. 326. & 328. Card. Seraph. decis. 1148. nu. 4. & seqq. c. 18. §. transacto sess. 24. arg. cap. fin. ibi assignato peremptorio termino de elect. in 6. descripti & alij non descripti, qui re integra superueniunt, Garc. de benef. part. 9. cap. 2. §. 1. num. 200. & 206. & seqq. arg. l. nisi post tres ff. si quis***

caution. & ibi DD. l. quod si minor §. non semper
 vers. seu olaff. de min. & ibi DD. examinantur
 ab episcopo, seu eo impedito, eius Vicario,
 abque eorum voto decisivo, atque ab alijs
 examinatoribus in synodo dicecesana de-
 putatis, non paucioribus quam tribus, *Garc. de
 benef. part. 9. cap. 2. §. 2. numer. 321. & 324.
 d. cap. 18. §. examinatores*, (quorum votis
 si pares aut singulares fuerint accedere
 potest episcopus vel Vicarius, quibus ma-
 gis videbitur, *Garc. de benef. part. 9. cap. 2. nu.
 56. in fin. & numer. 60. & seqq. d. c. 18. §. tran-
 sacto*), medio eorum iuramento, *Garc. de ben-
 part. 9. cap. 2. §. 2. numer. 54 & seqq. d. cap. 18.
 §. sint vero, vers. iurentque*, & omni munere
 ante & post examen interdicto, *Garc. de ben-
 nef. part. 9. c. 2. §. 2. numer. 368. & seqq. v. que
 ad fin. d. c. 18. §. caueantque*, alioquin Simo-
 niæ vitium, tam ipsi quam alij dantes incur-
 runt, à qua solui nequeunt, nisi dimissis be-
 neficijs, quæ quomodocumq; etiam antea
 obtinebant, & ad alia imposteum inhabi-
 les redduntur: peracto examine renuncian-
 tur, quicumque ab his idonei iudicati fue-
 runt, à qua relatione examinatorum non
 datur appellatio etiam quoad effectum de-
 uolutiuum, *Garc. de benef. part. 9. cap. 2. §. 1.
 numer. 239. & seqq. Gonz. super reg. Cancell. de
 mens. & alter. glo 9. §. 1. tit. annotat. cont. nullit.
 & act. numer. 209 & seqq. Rot. decis. 10 pan. 2.
 diuers. c. 18. §. in omnibusque sess. 24. & ex ap-
 24 probatis §. episcopus solus*, *Garc. de benef.
 part. 9. cap. 2. numer. 108. & seqq. Greg. 15 decis.
 11. n. 3. d. c. 18. §. peracto vers. ex his que epis-
 cop. eum eligit*, quum cæteris magis idone-
 um iudicauerit, *Garc. de benef. part. 9. cap. 2. §.
 1. numer. 148. d. cap. 18. §. peracto*, infra sex
 menses, quando collatio ad episcopum spe-
 ctat, & quando ad Papam (cum idem con-
 cursus præmitti debet in prouisione Apo-
 stolica de ecclesijs parochialibus, *Rot.*

*diuers. decis. 48. per tot. part. 1. c. pen. & ibi Ge-
 min. & Can. de prab. in 6. clem. 1. de concess. prab.
 & ibi not.)* vel alios spectat, infra quatuor
 menses, & à se electum illis notificat, *Garc. de
 benef. part. 10. c. 2. numer. 7. iux. const. Pij V. ab.
 eo relata par. 9. c. 2. numer. 3. d. c. 18. §. pera-
 cto*, ibi, atque illi non alteri collatio ecclesiæ ab eo
 fiat, ad quem spectat eam conferre *Par. de resig.
 lib. 10. quest. 7. nu. 12. Gons. super reg. de mens.
 & alt. gl. 6. numer. 112. & seqq.* atque illi & non
 alteri collatio Ecclesiæ ab eo fit, ad quem
 spectat eam conferre, notorietas idoneita-
 tis de vita, moribus, & scientia alicuius
 personæ qualificatæ non operatur; vt non
 subiiciatur examini, quod requiritur pro
 forma sub pœna nullitatis collationis, *Parif.
 de resig. lib. 8. quest. 9. numer. 83. & plurib. seqq.
 Lamb. de iurepatr. lib. 2. part. 1. quest. xj. art.
 3. Quarant. in sum Bullarij benef. paroch. colla-
 tio in 1. quest. si iuris patronatus §. Ecclesiasti- 25
 c. erit, vel mixti. gloss. fin. in §. fin. c. vni de iu-
 repatr. in 6. & ibi Can. ac institutio ad episco-
 pum pertineat, is quem patronus digniorem
 inter probatos iudicabit, episcopo præsen-
 tare tenetur, vt ab eo instituat, ita quod si
 reperti fuerint duo, aut plures æque idonei,
 possit patronus ecclesiasticus vni gratifica-
 re; *Garc. de benef. part. 9. c. 2. §. 2. numer. 265. &
 seqq. Rot. decis. 572. numer. 8. part. 1. in recollect.
 per farin. Nauarr. conf. 5. de iurepatr. cum in-
 stitutio ab alio est facienda, tunc Episcopus
 solus ex dignis elegit digniorem, quem pa-
 tronusei præsentat, ad quem spectat insti-
 tutio. Appellatio à iudicio ordinarij in ma-
 teria electionis ad parochiales, quoad effe-
 ctum deuolutiuum, ita demum admititur,
 si sit irrationabile, aut dolosum, *Greg. 15. de-
 cis. 11. & decis. 538. & ibi ann. Rot. decis. 537 in
 princ. sub numer. 14. part. 1. in recoll. per farin.
 Gonz. super reg. de mens. & alt. gl. 4. n. 139. &
 143. Garc. de benef. part. 9. c. 2. §. 1. n. 246. et seqq.*
 Aaaaa 2 quia**

quia præsumptio est pro electione ordinarij. c. in presentia de renunc. Zab. in clem. 1. n. 20. vers. fit autem hoc casu, & ibi Anch. num. 7. de seq. poss. et fruct. sed non admittitur, quoad suspensiuum esse & u, ne parochiales diu in suspenso maneant, cum maximo animarum periculo: arg. c. si Apostolica de præb. in 6. c. quam sit & c. nemo de elect. in 6. quod si iurispatronatus laicorum fuerit, debet præsentatus à patrono ab eisdem deputatis examinari, & non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti, c. 18. sess. 24. quod late Garc. de benef. part. 9. c. 2. et duob. §. seqq. per 25. quæst. explicat, quia in perochialibus ¶ iurispatronatus laicalis non est necessarius concursus, nisi quando plures sunt præsentati, & singuli præsentati æquales habent voces, alias si unus habeat plures voces, ille solus est examinandus, absque concursu aliorum. c. quoniam de iure patr. Greg. 15. decis. 494. & ibi addit. Paris. de resign. benef. lib. 8. q. 9. num. 111. Garc. de benef. part. 9. cap. 2. §. 2. num. 255. et seqq. Greg. 15. decis. 494. num. 2. & licet institutio annulletur ob non seruatum formam Concilij, tamen præsentatio remanet valida, Garc. de benef. part. 9. c. 2. num. 95. ubi refert decis. Rot. In electione ultra scientiam episcopus præ oculis habere debet ætatis maturitatem, grauitatem morum, prudentiam tam de iure communi, cap. cum in sanctis in princ. et §. inferiora, de elect. not. Can. in cap. de multa in fin. de præb. quam ex dispositione Concil. Tridentini, d. c. 18. sess. 24. & sufficit quod eligat dignum, & idoneum, omisso etiam magis idoneo, & digno, c. cum nobis §. his igitur vers. illius de elect. c. nisi pridem §. pro defectu de renunc. Couar. in reg. peccatum in 2. part. §. 2. per tot. de reg. iur. in 6. Rot. farin. decis. 40. part. 1. & an ab huiusmodi electione, aut à sententia electionis ab episcopo factæ
27 cassatoria deatur ¶ appellatio, tam ad effe-

ctum deuolutiuum, quam suspensiuum, vide de constitutionem Pij V. super collatione parochialium editam, explicatam per Rot. farinac. decis. 537. part. 1. Gonz. super regul. Cancell. de mens. & altern. gloss. 6. num. 163. & plurib. seqq. vsque ad num. 242. Aliter factæ collationes sunt nullæ, non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegijs, præventionibus, affectionibus, nouis prouisionibus, indultis, concessis quibuscumque uniuersitatibus etiam ad certam summam, & alijs impedimentis quibuscumque, d. c. 18. §. in omnibus vers. alias prouisiones sess. 24. late Paris. de resign. lib. 8. q. 9. à n. 77. vsque ad fin. & nota quod Conc. Tridentinum non tollit foundationem: ipsæque parochiales, si de eis, seruata forma Conc. Tridentini ordinarij non prouiderint, sunt reseruatae sedi Apostolicæ, constit. Pij V. 32. in Bullario, Si adeo exigui redditis parochiales fuerint, ut totius huius examinationis operam non ferat, aut nemo sit, qui se examini quærat subijcere, aut ab apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, grauioribus possint excitari, potest ordinarius, quo nomine venit quilibet prælatus episcopo inferior, maxime si habet omnimodam iurisdictionem quasi episcopalem, cap. 2. & ibi gloss. in verb. loci ordinario de usur. in 6. & ibi Gemin. n. 14. & Can. gl. 1. in c. ordinarij de off. ordin. in 6. gl. in clem. 1. in verb. diocesanis de iure patr. si pro sua conscientia, cap. statum §. assessorem, & ibi glo. & Can. de rescript. in 6. l. Theopompus, & ibi DD. ff. de dot. præleg. cum Consilio deputatorum, ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa priuatum aliud examen, cæteris tamen seruatis, adhibere, d. c. 18. §. si tamen adeo. sess. 24. In collatione parochialium ¶ ecclesiarum, quæ inherent monasterijs regularium, ut quia sunt forsitan mensis eorum incorporatae, pleno iure quoad

re quoad temporalia, & spiritualia, vel habent eas convertendas in suam utilitatem juxta clem. 1. §. quidam etiam ecclesias curam, & ibi gl. in verb. ad mensam, de excess. pral. & clem. 1. §. pramissa, & ibi gl. in verb. de mensa, de suppl. neglig. pralat. c. de monachis, & ibi post gl. fm. Pavor. num. 9. de preb. non fit concursus, sed ad nutum amovibiles ponuntur in eis, quibus tenentur ad sustentationem, clem. 1. §. sane de jure pat. Rot. decis. 553. part. 2. in recollect. per farinac. servata dispositione, c. in monasterio sess. 25. de regular. Rot. decis. 153. part. 2. in recollect. per farinac. 1. de Capell. Monach. Rot. cler. 21. de prebend. in antiquior. &c.

Quando vero ecclesie parochiales non sunt de mensa, sed unitae quoad temporalia, tunc Vicarii perpetui ad nominationem eorum, in quorum ecclesiis unitis ponuntur, cum ipsorum ordinariorum, seu eorum Vicariorum, praevidio examine, approbatione deputantur sine ullo concursu, Pius V. constit. 46. in Bullari. antiquo c. de monach. de preb. Garc. de benef. part. 9. c. 2. §. 2. num. 285. & 289. & seqq. etiam quando contingit hujusmodi Vicarias vacare in mensibus reservatis, Garc. de benef. part. 9. c. 2. §. 2. num. 304. & 308. Pius V. constit. 46. in Bull. antiqu. §. ita tamen quod, seu aliter sint reservatae: Garc. de benef. par. 9. c. 2. §. 2. numer. 316. & seqq. Gonz. super reg. de mens. & altern. gloss. 5. §. 3. n. 59. 60. & seqq. & habent locum c. 1. de preb. in 6. & clem. 1. in princ. de jure pat. Loquentia de congrua portionis assignatione. In prioratibus & aliis beneficiis regularibus curatis etiam solitis commendari saecularibus non fit examen per concursum, Garc. de benef. part. 9. c. 2. §. 1. num. 197. & seqq. ubi refert decis. Rot. & num. 199. Gonzal. super reg. de mens. & alter. gl. 6. n. 162.

Efficitur quis de parochia & acquisitione, & translatione domicilii, c. fm. h. tit. & ibi

gl. in verb. habitatores, Pan. & Can. c. propofuisti de for. compet. nulla habita licentia curati prioris domicilii, c. fm. & ibi Pan. num. 1. & 2. per illum tex. hoc tit. l. domicilium & l. incola 2. & ibi gl. fm. & Doct. ff. ad municipales l. si in parochia C. de incol. & c. lib. 10. potest negligente parochio defensionem Ecclesie suscipere, & indebite alienata cum fructibus reposcere, ad qua personae alterius ecclesie, non admittuntur, quia iudicium est privatum; gl. in c. si quis presbyteros in verb. personis de reb. eccl. non alien. Greg. 15. decis. 381. num. 1. & ibi annot. & quoad necessaria & Sacramenta confessio-³² nis & eucharistiae sola habitatione in parochia ad tempus, dummodo non stet in parochia ad momentum temporis vel paucis diebus, arg. c. pen. & ibi gloss. in verb. commorantis de ver. signif. in 6. & Can. Fr. Aret. c. repellatur num. 13. & 14. de accus. Fel. in c. quoniam de off. ord. licet ibidem non transtulerit domicilium, l. municeps 2. §. utiles ff. ad municipales & c. gloss. in clem. 1. in verb. parochialis, & ibi Pan. num. 6. & Can. de privil. Pan. in c. omnis utriusque num. 23. de panit. & remiss. quae non sufficit quoad voluntaria Sacramenta, Navar. conf. 1. hoc tit. gl. in clem. 1. in verb. parochialis, & ibi Can. de privil.

De decimis primitiis & oblationibus.

Titulus XXX.

SYMMARIA,

- 1 Decima est omnium mobilium sive fructuum juste quaestorum pars Deo debita.
- 2 Laici jus decimae non praescribunt, circa quantitatem ejus praescribunt quando consueverunt solvere nisi servatur ad eandem rationem secus si differuntur.

Aaaaa 3 3 Decima